

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έκτο τμήμα)

της 29ης Ιουλίου 2019*

«Προδικαστική παραπομπή – Δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις – Κανονισμός (ΕΕ) 1215/2012 – Ειδικές βάσεις διεθνούς δικαιοδοσίας – Άρθρο 7, σημείο 2 – Αδικοπραξίες ή οιονεί αδικοπραξίες – Τόπος όπου συνέβη το γενεσιουργό της ζημίας γεγονός – Τόπος επελεύσεως της ζημίας – Αξίωση αποκαταστάσεως της ζημίας που προκλήθηκε λόγω συμπράξεως η οποία κρίθηκε αντίθετη προς το άρθρο 101 ΣΛΕΕ και το άρθρο 53 της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο»

Στην υπόθεση C-451/18,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Győri Ítéltábla (εφετείο περιφέρειας Győr, Ουγγαρία) με απόφαση της 19ης Ιουνίου 2018, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 10 Ιουλίου 2018, στο πλαίσιο της δίκης

Tibor-Trans Fuvarozó és Kereskedelmi Kft.

κατά

DAF Trucks NV,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

συγκείμενο από τους C. Toader (εισηγήτρια), πρόεδρο τμήματος, A. Rosas και M. Safjan, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Szpunar

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η DAF Trucks NV, εκπροσωπούμενη από τον M. Boronkay, ügyvéd, καθώς και από τους B. Winters και J. K. de Pree, advocaten,
- η Ουγγρική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. Z. Fehér και τη Z. Wagner,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τις M. Heller και K. Talabér-Ritz, καθώς και από τον G. Meessen,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ουγγρική.

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 7, σημείο 2, του κανονισμού (ΕΕ) 1215/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2012, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 2012, L 351, σ. 1).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Tibor-Trans Fuvarozó és Kereskedelmi Kft. (στο εξής: Tibor-Trans), εταιρίας ουγγρικού δικαίου, και της DAF Trucks NV, εταιρίας ολλανδικού δικαίου, σχετικά με αγωγή αποζημιώσεως ασκηθείσα για την αποκατάσταση ζημίας που υποστηρίζεται ότι προκλήθηκε λόγω παραβάσεως του άρθρου 101 ΣΛΕΕ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΕ 1994, L 1, σ. 3, στο εξής: Συμφωνία ΕΟΧ).

Το νομικό πλαίσιο

- 3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 15, 16 και 34 του κανονισμού 1215/2012 έχουν ως εξής:

«(15) Οι κανόνες περί διεθνούς δικαιοδοσίας θα πρέπει να παρουσιάζουν υψηλό βαθμό προβλεψιμότητας και να βασίζονται στην αρχή της γενικής δωσιδικίας της κατοικίας του εναγομένου. Η δωσιδικία αυτή θα πρέπει να ισχύει πάντοτε, εκτός από μερικές συγκεκριμένες περιπτώσεις όπου το επίδικο αντικείμενο ή η αυτονομία των διαδίκων δικαιολογεί άλλο συνδετικό στοιχείο. Η κατοικία των νομικών προσώπων πρέπει να καθορίζεται αυτοτελώς ώστε να αυξάνεται η διαφάνεια των κοινών κανόνων και να αποφεύγονται οι συγκρούσεις δικαιοδοσίας.

(16) Η δωσιδικία της κατοικίας του εναγομένου πρέπει να συμπληρωθεί από εναλλακτικές δωσιδικίες που θα ισχύουν λόγω του στενού συνδέσμου μεταξύ του δικαστηρίου και της διαφοράς ή για την ορθή απονομή της δικαιοσύνης. Η ύπαρξη στενού συνδέσμου θα πρέπει να παρέχει ασφάλεια δικαίου και να αποφεύγεται το ενδεχόμενο ο εναγόμενος να ενάγεται ενώπιον δικαστηρίου κράτους μέλους το οποίο δεν μπορούσε ευλόγως να προβλέψει. Αυτό το στοιχείο είναι σημαντικό, ιδίως σε διαφορές που αφορούν εξωσυμβατικές υποχρεώσεις οι οποίες απορρέουν από παραβιάσεις της ιδιωτικότητας και του δικαιώματος της προσωπικότητας, περιλαμβανομένης της δυσφήμισης.

[...]

(34) Θα πρέπει να διασφαλισθεί η συνέχεια μεταξύ της Σύμβασης [της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 1982, L 388, σ. 1)], του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 [του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 2001, L 12, σ. 1),] και του παρόντος κανονισμού, και γι' αυτό το σκοπό θα πρέπει να προβλεφθούν μεταβατικές διατάξεις. Η ίδια ανάγκη συνέχειας ισχύει και όσον αφορά την ερμηνεία των διατάξεων από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης της Σύμβασης των Βρυξελλών του 1968 και των κανονισμών που την αντικατέστησαν.»

- 4 Στο κεφάλαιο I του κανονισμού 1215/2012, το οποίο φέρει τον τίτλο «Πεδίο εφαρμογής και ορισμοί», περιλαμβάνεται το άρθρο 1 που προβλέπει τα ακόλουθα:

«Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, ανεξάρτητα από το είδος του δικαστηρίου. [...]»

- 5 Το κεφάλαιο II του κανονισμού αυτού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Διεθνής δικαιοδοσία», περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, το τμήμα 1, με τίτλο «Γενικές διατάξεις», και το τμήμα 2, με τίτλο «Ειδικές δικαιοδοσίες». Το άρθρο 4, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, το οποίο περιλαμβάνεται στο ως άνω τμήμα 1, ορίζει τα εξής:

«Με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος κανονισμού, τα πρόσωπα που έχουν την κατοικία τους στο έδαφος κράτους μέλους ενάγονται ενώπιον των δικαστηρίων αυτού του κράτους μέλους, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους.»

- 6 Το άρθρο 7 του κανονισμού 1215/2012, το οποίο περιλαμβάνεται στο τμήμα 2 του κεφαλαίου II του κανονισμού αυτού, έχει ως ακολούθως:

«Πρόσωπο που έχει την κατοικία του σε κράτος μέλος μπορεί να εναχθεί σε άλλο κράτος μέλος:

[...]

- 2) ως προς ενοχές εξ αδικοπραξίας ή οιονεί αδικοπραξίας, ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου όπου συνέβη ή ενδέχεται να συμβεί το ζημιογόνο γεγονός·

[...]».

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

- 7 Στις 19 Ιουλίου 2016, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση C(2016) 4673 τελικό σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 101 [ΣΛΕΕ] και του άρθρου 53 της Συμφωνίας ΕΟΧ (Υπόθεση ΑΤ.39824 – Φορτηγά), περίληψη της οποίας δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* της 6ης Απριλίου 2017 (ΕΕ 2017, C 108, σ. 6, στο εξής: απόφαση της Επιτροπής).
- 8 Με την ως άνω απόφαση η Επιτροπή διαπίστωσε την ύπαρξη συμπράξεως μεταξύ δεκαπέντε διεθνούς εμβέλειας κατασκευαστών φορτηγών, στους οποίους καταλεγόταν και η DAF Trucks, όσον αφορά δύο κατηγορίες προϊόντων, συγκεκριμένα δε των φορτηγών βάρους από 6 έως 16 τόνους και των φορτηγών βάρους άνω των 16 τόνων, ανεξαρτήτως του αν επρόκειτο για άκαμπτα φορτηγά ή για ρυμουλκά (οδικούς ελκυστήρες).
- 9 Κατά την απόφαση της Επιτροπής, η σύμπραξη είχε τη μορφή ενιαίας και διαρκούς παραβάσεως του άρθρου 101 ΣΛΕΕ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας ΕΟΧ, η οποία διαπράχθηκε, όσον αφορά τρεις από τις μετέχουσες εταιρίες, κατά το χρονικό διάστημα από τις 17 Ιανουαρίου 1997 έως τις 20 Σεπτεμβρίου 2010, ενώ για τις υπόλοιπες δώδεκα μετέχουσες εταιρίες, μεταξύ των οποίων καταλεγόταν και η DAF Trucks, κατά το χρονικό διάστημα από τις 17 Ιανουαρίου 1997 έως τις 18 Ιανουαρίου 2011. Η παράβαση συνίστατο στη σύναψη αθέμιτων συμφωνιών για τον καθορισμό των τιμών και την αύξηση των μεικτών τιμών των φορτηγών εντός του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ), καθώς και για το χρονοδιάγραμμα και τη μετακύλιση των δαπανών εισαγωγής των απαιτούμενων κατά τα πρότυπα EURO 3 έως 6 τεχνολογιών χαμηλών εκπομπών για τα φορτηγά.

- 10 Από την απόφαση της Επιτροπής προκύπτει ότι, έως το 2004, οι συνομιλίες σχετικά με τις τιμές, την αύξησή τους και την εισαγωγή των νέων προτύπων περί εκπομπών ρύπων διεξάγονταν άμεσα στις αντίστοιχες έδρες των εταιρών που είναι αποδέκτριες της αποφάσεως αυτής και ότι, τουλάχιστον από τον Αύγουστο του 2002, διεξάγονταν συνομιλίες μέσω γερμανικών θυγατρικών οι οποίες ενημέρωναν τις διοικήσεις των μητρικών τους εταιριών σε διάφορα επίπεδα.
- 11 Η Επιτροπή έκρινε ότι η παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ αφορούσε το σύνολο του ΕΟΧ και ότι διήρκεσε από τις 17 Ιανουαρίου 1997 έως τις 18 Ιανουαρίου 2011. Κατά συνέπεια, επέβαλε πρόστιμα σε όλες τις μετέχουσες οντότητες, περιλαμβανομένης της DAF Trucks, εξαιρουμένης μίας οντότητας η οποία έτυχε απαλλαγής από την επιβολή προστίμου.
- 12 Όπως προκύπτει από τη διαβιβασθείσα στο Δικαστήριο δικογραφία, η Tibor-Trans είναι εταιρία εθνικών και διεθνών μεταφορών εμπορευμάτων η οποία επένδυσε σταδιακά, από το έτος 2000 και έως το 2008, στην αγορά καινούργιων φορτηγών. Ως τελικός χρήστης, η Tibor-Trans δεν μπορούσε να αγοράσει απευθείας από τους κατασκευαστές και ήταν υποχρεωμένη να απευθυνθεί σε εξουσιοδοτημένους αντιπροσώπους εγκατεστημένους στην Ουγγαρία. Η εταιρία αυτή ετύγχανε χρηματοδότησεως από εταιρίες χρηματοδοτικής μισθώσεως, ομοίως εδρεύουσες στην Ουγγαρία, μέσω συμβάσεων χρηματοδοτικής μισθώσεως με μεταβίβαση της κυριότητας κατά τη λήξη της συμβάσεως, η δε εκμισθώτρια εταιρία προσαύξανε το συμφωνηθέν με την Tibor-Trans τίμημα αντιστοίχως των δαπανών της χρηματοδοτικής μισθώσεως και του περιθωρίου κέρδους της. Η κυριότητα των φορτηγών μεταβιβαζόταν στην Tibor-Trans με τη λήξη της συμβάσεως χρηματοδοτικής μισθώσεως, αφού η εταιρία είχε εκπληρώσει τις απορρέουσες από τη σύμβαση υποχρεώσεις της.
- 13 Στην υπόθεση της κύριας δίκης δεν αμφισβητείται ότι η Tibor-Trans ουδέποτε αγόρασε φορτηγά απευθείας από την DAF Trucks.
- 14 Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι και άλλες εταιρίες ουγγρικού δικαίου προέβησαν σε αγορές κατά το χρονικό διάστημα που αφορά η οικεία απόφαση. Στις 4 Απριλίου 2007 οι εταιρίες αυτές απορροφήθηκαν από την Tibor-Trans η οποία, ως εκ τούτου, υποκαταστάθηκε στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους.
- 15 Στις 20 Ιουλίου 2017, η Tibor-Trans άσκησε ενώπιον του Győri Törvényszék (πρωτοδικείου Győr, Ουγγαρία) αγωγή αποζημιώσεως κατά της DAF Trucks, λόγω εξωσυμβατικής ευθύνης, υποστηρίζοντας ότι η προβαλλόμενη ζημία οφειλόταν στο ότι είχε αποκτήσει φορτηγά έναντι στρεβλωμένου τιμήματος εξαιτίας των αθέμιτων συμφωνιών στη σύναψη των οποίων είχε μετάσχει η DAF Trucks.
- 16 Η Tibor-Trans υποστηρίζει ότι τα ουγγρικά δικαστήρια έχουν διεθνή δικαιοδοσία να επιληφθούν της υποθέσεως της κύριας δίκης βάσει του άρθρου 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012, όπως έχει ερμηνευθεί από τη νομολογία του Δικαστηρίου, ιδίως δε με την απόφαση της 21ης Μαΐου 2015, CDC Hydrogen Peroxide (C-352/13, EU:C:2015:335), κατά την οποία, σε περίπτωση αγωγής ασκηθείσας κατά εναγομένων εγκατεστημένων σε διαφορετικά κράτη μέλη με την οποία αξιώνεται η καταβολή αποζημιώσεως λόγω ενιαίας και διαρκούς παραβάσεως του άρθρου 101 ΣΛΕΕ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας ΕΟΧ στην οποία αυτοί μετείχαν, εντός πλειόνων κρατών μελών και σε διαφορετικό τόπο και χρόνο, και η οποία διαπιστώθηκε από την Επιτροπή, έκαστος των φερόμενων ως ζημιωθέντων δύναται να ασκήσει αγωγή ενώπιον του δικαστηρίου της έδρας του.
- 17 Η DAF Trucks αμφισβητεί τη διεθνή δικαιοδοσία των ουγγρικών δικαστηρίων και θεωρεί ότι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της υποθέσεως της κύριας δίκης καθιστούν την απόφαση της 21ης Μαΐου 2015, CDC Hydrogen Peroxide (C-352/13, EU:C:2015:335), άνευ σημασίας εν προκειμένω. Υποστηρίζει συναφώς ότι, αφενός, οι σχετικές με τη σύμπραξη αθέμιτες συναντήσεις έλαβαν χώρα στη Γερμανία, στοιχείο που θα έπρεπε να συνεπάγεται τη διεθνή δικαιοδοσία των γερμανικών δικαστηρίων, και ότι, αφετέρου, ουδέποτε συνήψε συμβατική σχέση απευθείας με την Tibor-Trans, οπότε δεν θα μπορούσε να αναμένει ευλόγως το ενδεχόμενο να εναχθεί ενώπιον των ουγγρικών δικαστηρίων.

- 18 Με απόφαση της 19ης Απριλίου 2018, το Győri Törvényszék (πρωτοδικείο Győr) διαπίστωσε ότι στερούνταν διεθνούς δικαιοδοσίας να επιληφθεί της υποθέσεως της κύριας δίκης, προκρίνοντας ως σύνδεσμο για την εφαρμογή του άρθρου 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012, τον τόπο όπου συνέβη το γενησιουργό της ζημίας γεγονός, δηλαδή τον τόπο όπου συνήφθησαν οι σχετικές με τη σύμπραξη αθέμιτες συμφωνίες.
- 19 Επιληφθέν εφέσεως ασκηθείσας κατά της αποφάσεως αυτής, το αιτούν δικαστήριο διατηρεί αμφιβολίες ως προς τη δυνατότητα κατ' αναλογίαν εφαρμογής στην υπόθεση της κύριας δίκης, ελλείψει ευθείας συμβατικής σχέσεως μεταξύ των διαδίκων, του σκεπτικού της αποφάσεως της 21ης Μαΐου 2015, CDC Hydrogen Peroxide (C-352/13, EU:C:2015:335). Επισημαίνει επίσης τις επιφυλάξεις που έχουν διατυπωθεί όσον αφορά το ενδεχόμενο η εν λόγω απόφαση να έχει ως αποτέλεσμα την καθιέρωση κανόνα παρέχοντος διεθνής δικαιοδοσία στο δικαστήριο του τόπου κατοικίας του ενάγοντος (forum actoris) εν ευρεία εννοία, ενδεχόμενο αντίθετο προς τον σκοπό που επιδιώκεται με τον κανονισμό 1215/2012.
- 20 Βάσει των στοιχείων της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως, στην υπόθεση της κύριας δίκης, δεν αμφισβητείται ότι τα ουγγρικά δικαστήρια δεν μπορούν να θεμελιώσουν διεθνή δικαιοδοσία τους στον τόπο όπου συνέβη το γενησιουργό της προβαλλομένης ζημίας γεγονός, διότι καμία από τις σχετικές με τη σύμπραξη αθέμιτες συμφωνίες που συνιστούν παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ δεν συνήφθη στην Ουγγαρία. Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν τα ουγγρικά δικαστήρια δύνανται, πάντως, να θεμελιώσουν τη διεθνή δικαιοδοσία τους στον τόπο επελεύσεως της προβαλλομένης ζημίας.
- 21 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Győri Ítéltábla (εφετείο περιφέρειας Győr, Ουγγαρία) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχει ο κανόνας περί ειδικής βάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας του άρθρου 7, παράγραφος 2, του κανονισμού [...] 1215/2012 [...] την έννοια ότι δικαστήριο κράτους μέλους έχει διεθνή δικαιοδοσία, ως δικαστήριο του “τόπου όπου συνέβη το ζημιολόγο γεγονός” εφόσον

- η έδρα ή το κέντρο της οικονομικής δραστηριότητας ή των περιουσιακών συμφερόντων της ενάγουσας [της κύριας δίκης], η οποία ισχυρίζεται ότι υπέστη ζημία, βρίσκεται στο κράτος μέλος αυτό·
- η ενάγουσα [της κύριας δίκης] θεμελιώνει την αξίωσή της, η οποία στρέφεται κατά μίας και μόνον εναγομένης, κατασκευάστριας φορτηγών με έδρα σε άλλο κράτος μέλος, σε απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής διαπιστώνουσα, βάσει του άρθρου 101, παράγραφος 1, [ΣΛΕΕ], παράβαση που συνίσταται σε αθέμιτες συμφωνίες με σκοπό τον καθορισμό των τιμών και την αύξηση των μεικτών τιμών των φορτηγών εντός του ΕΟΧ, και έχουσα πλείονες αποδέκτες πέραν της εναγομένης [της κύριας δίκης]·
- η ενάγουσα [της κύριας δίκης] απέκτησε αποκλειστικώς φορτηγά που κατασκευάστηκαν από άλλες εταιρίες που συμμετείχαν στη σύμπραξη·
- από κανένα στοιχείο δεν προκύπτει ότι κάποια εκ των συναντήσεων που χαρακτηρίστηκαν ως εισάγουσες περιορισμούς στον ανταγωνισμό έλαβε χώρα εντός του κράτους [μέλους] του επιληφθέντος της υποθέσεως δικαστηρίου·
- η ενάγουσα [της κύριας δίκης] αποκτούσε κατά κανόνα τα φορτηγά –κατά την άποψή της, έναντι στρεβλωμένου τιμήματος– στο κράτος [μέλος] του επιληφθέντος της υποθέσεως δικαστηρίου συνάπτοντας συμβάσεις χρηματοδοτικής μισθώσεως με μεταβίβαση της κυριότητας κατά τη λήξη ισχύος των συμβάσεων αυτών με εταιρίες που δραστηριοποιούνταν στο εν λόγω κράτος, σύμφωνα, όμως, με τους ισχυρισμούς της, η ενάγουσα διαπραγματευόταν απευθείας με τους αντιπροσώπους των οχημάτων, ο δε εκμισθωτής της χρηματοδοτικής μισθώσεως προσέθετε στο συμφωνηθέν από

αυτήν τίμημα το δικό του περιθώριο κέρδους και τα έξοδα της χρηματοδοτικής μισθώσεως και μεταβίβαζε στην ενάγουσα την κυριότητα επί των οχημάτων μετά την εκπλήρωση των συμβατικών όρων της χρηματοδοτικής μισθώσεως, κατά τον χρόνο της λήξεώς της;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

- 22 Με το προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινισθεί, κατ' ουσίαν, αν το άρθρο 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012 έχει την έννοια ότι, στο πλαίσιο αγωγής με αίτημα την αποκατάσταση ζημίας που οφείλεται σε παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, η οποία συνίσταται ιδίως σε αθέμιτες συμφωνίες για τον καθορισμό των τιμών και την αύξηση των μεικτών τιμών των φορτηγών, ως τόπος «όπου συνέβη το ζημιογόνο γεγονός» μπορεί να χαρακτηριστεί ο τόπος στον οποίο ο ζημιωθείς διατείνεται ότι υπέστη τη ζημία αυτή, μολονότι η αγωγή ασκείται κατά μετέχοντος στην επίμαχη σύμπραξη με τον οποίο ο εν λόγω ζημιωθείς δεν είχε συνάψει συμβατικές σχέσεις.
- 23 Καταρχάς, πρέπει να υπομνησθεί, πρώτον, ότι, κατά πάγια νομολογία, καθόσον ο κανονισμός 1215/2012 καταργεί και αντικαθιστά τον κανονισμό 44/2001, ο οποίος, με τη σειρά του, είχε αντικαταστήσει τη Σύμβαση της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, όπως τροποποιήθηκε με τις διαδοχικές συμβάσεις για την προσχώρηση των νέων κρατών μελών στη Σύμβαση αυτή, η διατυπωθείσα από το Δικαστήριο ερμηνεία των διατάξεων των τελευταίων αυτών νομοθετημάτων ισχύει και για τον κανονισμό 1215/2012, εφόσον οι διατάξεις αυτές μπορούν να χαρακτηριστούν ως «ισοδύναμες» (πρβλ. αποφάσεις της 31ης Μαΐου 2018, *Notartová*, C-306/17, EU:C:2018:360, σκέψη 18, της 15ης Νοεμβρίου 2018, *Kuhn*, C-308/17, EU:C:2018:911, σκέψη 31, και της 28ης Φεβρουαρίου 2019, *Gradenštvo Korana*, C-579/17, EU:C:2019:162, σκέψη 45 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 24 Δεύτερον, επισημαίνεται ότι αγωγή με αίτημα την αποκατάσταση ζημίας η οποία προκλήθηκε λόγω προβαλλομένων παραβάσεων του δικαίου της Ένωσης περί ανταγωνισμού, όπως η αγωγή της κύριας δίκης, εμπίπτει στην έννοια των «αστικών και εμπορικών υποθέσεων», κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού 1215/2012 και εμπίπτει, συνεπώς, στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού αυτού (πρβλ. απόφαση της 23ης Οκτωβρίου 2014, *flyLAL-Lithuanian Airlines*, C-302/13, EU:C:2014:2319, σκέψη 38).
- 25 Τρίτον, υπενθυμίζεται επίσης ότι, όπως έχει κρίνει επανειλημμένα το Δικαστήριο με τη νομολογία του σχετικά με το άρθρο 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012, η έννοια του «τόπου όπου συνέβη το ζημιογόνο γεγονός» αφορά τόσο τον τόπο επελεύσεως της ζημίας όσο και τον τόπο όπου συνέβη το γενεσιουργό της ζημίας γεγονός, οπότε ο εναγόμενος μπορεί να εναχθεί, κατ' επιλογήν του ενάγοντος, ενώπιον του δικαστηρίου του ενός ή του άλλου εκ των δύο αυτών τόπων (αποφάσεις της 28ης Ιανουαρίου 2015, *Kolassa*, C-375/13, EU:C:2015:37, σκέψη 45, της 16ης Ιουνίου 2016, *Universal Music International Holding*, C-12/15, EU:C:2016:449, σκέψη 28, και της 5ης Ιουλίου 2018, *flyLAL-Lithuanian Airlines*, C-27/17, EU:C:2018:533, σκέψη 28 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 26 Εν προκειμένω, βάσει της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως δεν αμφισβητείται ότι τα ουγγρικά δικαστήρια δεν μπορούν να θεμελιώσουν διεθνή δικαιοδοσία τους προκειμένου να επιληφθούν της υποθέσεως της κύριας δίκης στον τόπο όπου συνέβη το γενεσιουργό της ζημίας γεγονός, διότι καμία από τις σχετικές με τη σύμπραξη αθέμιτες συμφωνίες που συνιστούν παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ δεν συνήφθη στην Ουγγαρία. Το υποβληθέν προδικαστικό ερώτημα άπτεται αποκλειστικώς του καθορισμού του τόπου επελεύσεως της προβαλλομένης ζημίας, η οποία συνίσταται στις επιπλέον δαπάνες οι οποίες καταβλήθηκαν εξαιτίας τεχνηέντως υψηλού τιμήματος, όπως αυτού των φορτηγών που αποτέλεσαν αντικείμενο της επίμαχης στην υπόθεση της κύριας δίκης συμπτέρξεως.

- 27 Όσον αφορά τον καθορισμό του τόπου επελεύσεως τέτοιας ζημίας, παρατηρείται ότι αυτός εξαρτάται από το ζήτημα αν πρόκειται περί αρχικής ζημίας, η οποία απορρέει άμεσα από το γενεσιουργό της ζημίας γεγονός και της οποίας ο τόπος επελεύσεως μπορεί να θεμελιώσει τη διεθνή δικαιοδοσία βάσει του άρθρου 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012, ή αν πρόκειται για συνακόλουθες ζημιολογικές συνέπειες οι οποίες δεν δύνανται να θεμελιώσουν διεθνή δικαιοδοσία βάσει της διατάξεως αυτής (πρβλ. απόφαση της 5ης Ιουλίου 2018, *flyLAL-Lithuanian Airlines*, C-27/17, EU:C:2018:533, σκέψη 31).
- 28 Το Δικαστήριο έχει κρίνει συναφώς ότι η έννοια του «τόπου όπου συνέβη το ζημιολογικό γεγονός» δεν μπορεί να ερμηνευθεί διασταλτικώς ώστε να περιλαμβάνει κάθε τόπο στον οποίο θα μπορούσαν να γίνουν αισθητές οι επιζήμιες συνέπειες ενός γεγονότος που έχει ήδη προκαλέσει ζημία, η οποία έχει πράγματι επέλθει σε άλλον τόπο. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι η έννοια αυτή δεν μπορεί να ερμηνευθεί ως περιλαμβανούσα τον τόπο στον οποίο ο ζημιωθείς διατείνεται ότι υπέστη περιουσιακή ζημία που αποτελεί τη συνέπεια της αρχικώς επελθούσας ζημίας την οποία υπέστη εντός άλλου κράτους (απόφαση της 5ης Ιουλίου 2018, *flyLAL-Lithuanian Airlines*, C-27/17, EU:C:2018:533, σκέψη 32 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 29 Το Δικαστήριο έχει επίσης αποφανθεί, όσον αφορά το άρθρο 5, σημείο 3, της Συμβάσεως της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, όπως τροποποιήθηκε με τις διαδοχικές συμβάσεις για την προσχώρηση των νέων κρατών μελών στη Σύμβαση αυτή, του οποίου το γράμμα είναι αντίστοιχο εκείνου του άρθρου 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012, ότι ζημία η οποία αποτελεί απλώς έμμεση συνέπεια της ζημίας που υπέστησαν άλλα πρόσωπα, τα οποία υπέστησαν άμεσα τη ζημία που επήλθε σε τόπο διαφορετικό από εκείνο όπου ο εμμέσως ζημιωθείς υπέστη τη ζημία, δεν δύναται να θεμελιώσει διεθνή δικαιοδοσία βάσει της διατάξεως αυτής (πρβλ. απόφαση της 11ης Ιανουαρίου 1990, *Dumez France και Tracoba*, C-220/88, EU:C:1990:8, σκέψεις 14 και 22).
- 30 Όπως προκύπτει από τη διαβιβασθείσα στο Δικαστήριο δικογραφία και υπό την επιφύλαξη της εκτιμήσεως των πραγματικών περιστάσεων, η οποία απόκειται στο αιτούν δικαστήριο, η ζημία την οποία διατείνεται ότι υπέστη η Tibor-Trans συνίσταται στις επιπλέον δαπάνες οι οποίες καταβλήθηκαν εξαιτίας του τεχνηέντως υψηλού τιμήματος των φορτηγών, συνεπεία των αθέμιτων συμφωνιών που συνιστούσαν ενιαία και διαρκή παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ έχουσα αποτελέσματα στο έδαφος του συνόλου του ΕΟΧ από τις 17 Ιανουαρίου 1997 έως τις 18 Ιανουαρίου 2011, στην οποία μετείχαν δεκαπέντε διεθνούς εμβέλειας κατασκευαστές φορτηγών, περιλαμβανομένης της DAF Trucks. Από τη δικογραφία αυτή προκύπτει επίσης ότι η Tibor-Trans δεν αγόραζε φορτηγά απευθείας από τους μετέχοντες στην επίμαχη σύμπραξη, δεδομένου ότι τα φορτηγά αυτά πωλούνταν αρχικώς στους Ούγγρους αντιπροσώπους αυτοκινήτων οχημάτων, οι οποίοι μετακύλιαν την αύξηση των τιμών στους τελικούς χρήστες, όπως είναι η Tibor-Trans.
- 31 Όσον αφορά τη φύση της προβαλλομένης ζημίας, πρέπει να επισημανθεί ότι η ζημία αυτή δεν συνιστά απλώς οικονομική συνέπεια της ζημίας την οποία θα μπορούσαν να υποστούν οι άμεσοι αγοραστές, όπως οι Ούγγροι αντιπρόσωποι αυτοκινήτων οχημάτων, και η οποία θα συνίστατο σε απώλεια πωλήσεων συνεπεία της αύξησης των τιμών. Αντιθέτως, η προβαλλόμενη στην υπόθεση της κύριας δίκης ζημία οφείλεται κατ' ουσίαν στις επιπλέον δαπάνες που καταβλήθηκαν εξαιτίας του τεχνηέντως υψηλού τιμήματος και, ως εκ τούτου, συνιστά άμεση συνέπεια της παραβάσεως του άρθρου 101 ΣΛΕΕ και, επομένως, άμεση ζημία δυνάμενη να θεμελιώσει, καταρχήν, τη διεθνή δικαιοδοσία των δικαστηρίων του κράτους μέλους εντός του οποίου επήλθε.
- 32 Όσον αφορά τον τόπο επελεύσεως της ζημίας αυτής, από την οικεία απόφαση προκύπτει ότι η διαπιστωθείσα παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ αφορούσε το σύνολο του ΕΟΧ. Συνεπώς, είχε ως συνέπεια στρέβλωση του ανταγωνισμού εντός της αγοράς αυτής, μέρος της οποίας αποτελεί και η Ουγγαρία από την 1η Μαΐου 2004.

- 33 Σε περίπτωση, όμως, κατά την οποία η αγορά που θίγεται από την αντίθετη προς τους κανόνες του ανταγωνισμού συμπεριφορά ευρίσκεται εντός του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου υποστηρίζεται ότι επήλθε η προβαλλόμενη ζημία, πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο τόπος επελεύσεως της ζημίας, όσον αφορά την εφαρμογή του άρθρου 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012, ευρίσκεται σε αυτό το κράτος μέλος (πρβλ. απόφαση της 5ης Ιουλίου 2018, flyLAL-Lithuanian Airlines, C-27/17, EU:C:2018:533, σκέψη 40).
- 34 Η λύση αυτή πληροί, πράγματι, τους σκοπούς της εγγύτητας και της προβλεψιμότητας των κανόνων διεθνούς δικαιοδοσίας, καθόσον, αφενός, τα δικαστήρια του κράτους μέλους εντός του οποίου ευρίσκεται η επηρεαζόμενη αγορά είναι στην καλύτερη θέση να επιληφθούν τέτοιων αγωγών αποζημιώσεως και, αφετέρου, επιχείρηση που βαρύνεται με συμπεριφορές αντίθετες προς τους κανόνες του ανταγωνισμού μπορεί ευλόγως να αναμένει να εναχθεί ενώπιον των δικαστηρίων του τόπου στον οποίο οι συμπεριφορές αυτές νόθευσαν τους κανόνες περί υγιούς ανταγωνισμού (πρβλ. απόφαση της 5ης Ιουλίου 2018, flyLAL-Lithuanian Airlines, C-27/17, EU:C:2018:533, σκέψη 40).
- 35 Όπως υποστήριξε η Επιτροπή με τις γραπτές παρατηρήσεις της και όπως επίσης υπομνήσθηκε στη σκέψη 41 της αποφάσεως της 5ης Ιουλίου 2018, flyLAL-Lithuanian Airlines (C-27/17, EU:C:2018:533), ένας τέτοιος καθορισμός του τόπου επελεύσεως της ζημίας είναι, επιπλέον, σύμφωνος με τις απαιτήσεις περί συνέπειας, κατά την αιτιολογική σκέψη 7 του κανονισμού (ΕΚ) 864/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Ιουλίου 2007, για το εφαρμοστέο δίκαιο στις εξωσυμβατικές ενοχές (Ρώμη II) (ΕΕ 2007, L 199, σ. 40), στο μέτρο που, κατά το άρθρο 6, παράγραφος 3, στοιχείο α', του κανονισμού αυτού, το εφαρμοστέο δίκαιο σε περίπτωση αγωγών αποζημιώσεως σχετικών με πράξη περιορίζουσα τον ανταγωνισμό είναι αυτό της χώρας της οποίας η αγορά θίγεται ή είναι πιθανό να θιγεί.
- 36 Όσον αφορά τις λοιπές ιδιαίτερες περιστάσεις τις οποίες επισημαίνει το αιτούν δικαστήριο και οι οποίες σχετίζονται με το ότι η Tibor-Trans ενήγαγε μία μόνον από τις μετέχουσες στην επίμαχη παράβαση επιχειρήσεις, από την οποία ουδέποτε είχε απευθείας προμηθευθεί οχήματα, πρέπει να παρατηρηθεί, όπως επισήμανε και η Επιτροπή, ότι ενιαία και διαρκής παράβαση του δικαίου του ανταγωνισμού συνεπάγεται την αλληλέγγυα και εις ολόκληρον ευθύνη των αυτουργών της. Ως εκ τούτου, το γεγονός ότι η Tibor-Trans ενήγαγε έναν μόνον εκ των αυτουργών, από τον οποίο ουδέποτε είχε απευθείας προμηθευθεί φορτηγά οχήματα, δεν δύναται να θέσει εν αμφιβόλω το σκεπτικό που εκτίθεται στις σκέψεις 31 έως 33 της παρούσας αποφάσεως, όσον αφορά τον κανόνα περί διεθνούς δικαιοδοσίας τον οποίο προβλέπει το άρθρο 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012.
- 37 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, στο υποβληθέν προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012 έχει την έννοια ότι, στο πλαίσιο αγωγής με αίτημα την αποκατάσταση ζημίας που οφείλεται σε παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, η οποία συνίσταται ιδίως σε αθέμιτες συμφωνίες για τον καθορισμό των τιμών και την αύξηση των μεικτών τιμών των φορτηγών, ως τόπος «όπου συνέβη το ζημιογόνο γεγονός» μπορεί να χαρακτηρισθεί, σε περίπτωση όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, ο τόπος της αγοράς που θίγεται από την παράβαση αυτή, συγκεκριμένα δε ο τόπος όπου νοθεύθηκαν οι τιμές της αγοράς στην οποία ο ζημιωθείς υποστηρίζει ότι υπέστη τη ζημία αυτή, μολονότι η αγωγή ασκείται κατά μετέχοντος στην επίμαχη σύμπραξη με τον οποίο ο εν λόγω ζημιωθείς δεν είχε συνάψει συμβατικές σχέσεις.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 38 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπιπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (έκτο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 7, σημείο 2, του κανονισμού (ΕΕ) 1215/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2012, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, έχει την έννοια ότι, στο πλαίσιο αγωγής με αίτημα την αποκατάσταση ζημίας που οφείλεται σε παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, η οποία συνίσταται ιδίως σε αθέμιτες συμφωνίες για τον καθορισμό των τιμών και την αύξηση των μεικτών τιμών των φορτηγών, ως τόπος «όπου συνέβη το ζημιογόνο γεγονός» μπορεί να χαρακτηριστεί, σε περίπτωση όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, ο τόπος της αγοράς που θίγεται από την παράβαση αυτή, συγκεκριμένα δε ο τόπος όπου νοθεύθηκαν οι τιμές της αγοράς στην οποία ο ζημιωθείς υποστηρίζει ότι υπέστη τη ζημία αυτή, μολονότι η αγωγή ασκείται κατά μετέχοντος στην επίμαχη σύμπραξη με τον οποίο ο εν λόγω ζημιωθείς δεν είχε συνάψει συμβατικές σχέσεις.

(υπογραφές)